

מדרש רבה איכה פרשה ב פסקה ד

ר"ע כד הוה חמי ליה להדין בר כוזיבא הוה אמר היינו מלכא משיחא א"ל ר' יוחנן בן תורתא עקיבא יעלו עשבים בלחייך ועדיין אינו בא א"ר יוחנן (בראשית כז) הקול קול יעקב קול אדריאנוס קיסר הרג בביתר שמונים אלף רבוא בני אדם ושמונים אלף תוקעי קרנות היו צרין על ביתר והיה שם בן כוזיבא והיו לו מאתים אלף מקוטעי אצבע שלחו לו חכמים עד מתי אתה עושה לישראל בעלי מומין אמר להם והיאך יבדקו אמרו לו כל מי שאינו עוקר ארז מלבנון אל יכתב באסטרטיא שלך והיו לו מאתים אלף מכאן ומכאן ובשעה שהיו יוצאין למלחמה היו אומרים לא תסעוד ולא תסכיף הדא הוא דכתיב (תהלים ס') הלא אתה אלהים זנחתנו ולא תצא אלהים בצבאותינו ומה היה עושה בן כוזיבא היה מקבל אבני בליסטרא באחד מארכובותיו וזורקן והורג מהן כמה נפשות

רמב"ם יד החזקה - הלכות מלכים פרק יא ואל יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם או מחיה מתים וכיוצא בדברים אלו אין הדבר כך שהרי רבי עקיבא חכם גדול מחכמי משנה היה והוא היה נושא כליו של בן כוזיבא המלך והוא היה אומר עליו שהוא המלך המשיח ודימה הוא וכל חכמי דורו שהוא המלך המשיח עד שנהרג בעונות

ספר פרי צדיק לחמשה עשר באב - אות ה

וביתר היתה מלכות בן כוזיבא דאמר אנא משיח (סנהדרין צ"ג ע"ב) ואיתא במדרש (איכה ב' ב') ר' עקיבא וכו' אמר היינו מלכא משיחא וכו' ומן הסתם כיון שטעה בו ר' עקיבא היה באמת ראוי לכך. והיינו שהיה בו מאור תורה שבעל פה ומשום הכי ר' עקיבא שהיה שורש תורה שבעל פה כמו שכתב האריז"ל אמר עליו היינו מלכא משיחא. וזה הענין שכתב הרמב"ם ז"ל (פ"א מהלכות מלכים) ומצינו במדרש רבה שם שאמר כשיצא למלחמה לא תסעוד ולא תכסוף הדא הוא דכתיב הלא אתה אלהים זנחתנו וגו'. ובגמרא (גיטין נ"ז). איתא שאמר כן בר דרומא ואמרו שם דאכשליה פומיה לבר דרומא ודוד דאמר הכי דוד אתמוהו קא מתמה. ומלשון המדרש רבה הדא הוא דכתיב הלא אתה וגו', נראה שהאמת היה אתו במה שאמר. אך באמת ידע בנפשו שראוי לגאולה שהיה בו אור תורה שבעל פה כמו כן שהוא עיקר התיקון בגליות רק החסרון היה שלא ידע שעל זה היה השבועה שלא יעלו בחומה כמו שאמרו (כתובות ק"א) אף שיהיו ראויים לגאולה על דרך שאמרו (פסחים פ"ז). אני חומה זו תורה, והיינו תורה שבעל פה וכמו שאמרו שם ושדי כמגדלות אלו תלמידי חכמים, היינו שהם מניקים לישראל התורה שבעל פה והיה השבועה שלא יעלו בחומה, היינו בכח החומה זו תורה ועבר על השבועה ומשום הכי נהרג. ואפשר שהיה משיח בן יוסף ומשום זה נהרג. ואפשר שהיה ממשפחת יוסף וממשפחת דוד מזה מזכרים ומזה מנקבות.

הרב קוק - פנקסים

בר דרומא, שאמר "לא תסעוד ולא (תתקוף) [תכסוף]"¹, ובניחותא אמר "הלא אתה אלקים זנחתנו"² היינו שיטת הלאומיות³ שאומרים "אם אין אני לי מי לי"⁴, ושאינן להשתמש בבטחון לענין לאומי. אמנם כשיש בו דעת עומק⁵ בקהל. הדבר ראוי שהתעוררות הגבורה בכל מסירותיה הנה דרכי התוצאות הראויות, ולפעמים כשהמצב המוסרי מחייב שרק ע"י הכרזה של "אם אין אני לי מי לי" יאבד כח הבטחון מכמה לבבות שאינם מגיעים לכלל דעת את ד' ודרכיו, הדבר שקול אם כדאי לאבד טובה רוחנית בשביל דבר עממי, ויש פנים לומר שבהתגברותם של ישראל ירבו הקנינים הרוחניים לעשות חיל, עד שאינן לחוש כלל להפסד המועט שמגיע לחסרי דעת ומ"מ נראה שלא היה רוח חכמים נוחה מזה בזמן מלחמת⁶ בית שני.

מתוך התורה הגואלת

כנראה, יש מקום להעיר על זה, שלא היה פשוט כל הענין הזה. מצד אחד רבי עקיבה, מי יחלוק עליו? הערצה של רבי עקיבה, הערצה מוחלטת של הגבורה, של המסירות-נפש. בר-כוכבא קיבל את החילים שלו על ידי נסיונות של מסירות-נפש, והיו מגדולי ישראל שהתנגדו, ואמרו: אתה עושה בחורי ישראל בעלי מומים. אבל רבי עקיבה בדרכו: מלא הערצה. מתוך כך, נשאר משהו מיוחד, וזה מרוכז ביום הזה, ונשאר לדורות בזכרונות של כלל ישראל, ונשאר רושם, מתוך כך, ממש לכולנו.